

ŞİİR TRENİ

Mehmet DURMAZ

Yorgunluk ertesini... Hediye bir kaset... Doğal, duru, hüznü bir ses... Şiirli bir yürek okuyor... Parçaların sözleri, çoğunlukla ezbere bildiğim nitelikli şiirlerden oluşmuş. Fakat bir yere gelince vuruldum.

*Erguvan bakışlı bir akşamüstü
Bir büyük caddede vurdular beni
Neon lambaları yeni yanmıştı
Yanımdan insanlar geçiyordu*

“Bu dizeler, aşinası olduğum bir şaire ait ama kime?” diye düşünerek arabamın yolunu değiştirdim. Yayla yoluna döndüm, parçayı bir daha dinledim. Ormanlık bir alanda arabadan inip duygu saldırılarına direnerek öylesine yürüdüm. 1980 öncesinin kurtarılmış bölgelerinde yürüdüğümü zannettim bir ara. Velhasıl, parça içindeki kasette devam ediyordu.

*Kurudu dudaklarım yandı yüreğim
Yumdum avuçlarımı tuttum çölleri
Bir ıssız ormanda bir berrak gölden
Ürkek ceylanlar su içiyordu*

Aynı parçayı defalarca dinleyerek ve şiirin tahmin ettiğim şairlerden hangisine ait olabileceğini kendimle tartışıp evime ulaştım, hemen kitaplığıma yöneldim.

“*Ve Sığınırım İçime*”yi karıştırdım. Tahminim doğrudu. 19. sayfada “*Bir Yalnız Savaşçının Ölümü*”ydü beni çarpan bu şiir. Çarpıldığım şiirleri farkında olmadan ve çabucak ezberlemek gibi bir özelliğim vardı. On yıl sonra bu huyumun değişmediğini fark ettim. Demek ki on yıldır beni çarpacak bir şiirle karşılaşmamıştım. Şiirin sözlerini tatlı melodileriyle ve güzel sesiyle bezeyen Selçuk Küpçük adlı genç sanatçıya da bu kaseti bana hediye eden dostuma da dualar ettim. Ayrıca utandım, hem de çok utandım. Çünkü 7. sayfada “Güzel Dilara’ya güzel gönülleri süslemesi dileğiyle...” şeklindeki bir ithaf cümlesiyle kitap, kızına hediye edilmişti. İmza yerinde *Dilaver Cebeci*, tarih yerinde 24.4.1993 yazıyordu. Galiba biz “Güneşi ceketinin astarı içinde kaybeden marka Müslümanları..” olmaktan kurtulamayacaktık.

O zamanları yeniden yaşamaya başladım. Osmanlı’ya Güneysu Şiir Şöleni’ne gelmişti. Biz ona sevgimizi, saygımızı; fıstığımızı, portakal çiçeğimizi hediye etmiştik. O en çok, gerdanlık gibi biçimlendirilmiş, ipe dizilmiş portakal çiçeklerini sevmişti sanki. “Hamayıl kuşanmıştı portakal çiçeklerini.” Sonra bize yeni yazdığı “*Sitare*..”, şiirini okumuştum. Kendi sesiyle doldurduğu şiir kasetindeki o güzel okuyuşu tekrarlayarak enfes bir inşâd (şiir okuma) gerçekleştirmişti. Coşkulu, buruk, lirik bir tavrı vardı. “*Sitare*..”, şiiri de daha önceki birçok şiiri gibi bir “*sevda gezintisi*”ydi. Kişisel, dinî ve millî sevdaların bir gezintisi... Bilgisi, duygusu ve duyarlılığıyla en kuytu sevdâ yurtlarına bile uğruyordu. “*Sitare*” Dilaver ağabeyin ait olduğu bütün kimliklerinin bir “*baht yıldızı*”ydı belki de. Onun yorumunu, işin ehline bırakalım, haddimizi aşmayalım. Ancak o zamanlar telmihlerle dolu bu şiirin arka planında nasıl bir kafa ve yürek olduğunu merak ettiğim için onunla bir de söyleşi yapmıştım.

Çok şey konuştuk o söyleşide. Mavi Türkü olup içimize doldu. *Hun Aşkı*’yla ırmaklara, denizlere koştu. *Vey Irmağı*’nın kıyısında Kürşatça dövüşerek öldü. Atını ılgarlayıp uçsuz bucaksız bozkırlarda yağdı kırdı. İstanbul önlerinde Ulubatlı’ydı bazen. Köroğlu’nun koçaklamalarından, Karacaoğlan’ın güzellmelerinden Yunus’un sehl-i mümtenilerinden nefes aldı, ses verdi. Dedem Korkut olup soy soyladı, boy boyladı. Yavrukurtlara töreleri söyledi. Söyleşi bu vadiye akıp giderken “Ağabey! Yaşınız kaç diye sorulunca ‘üç bin’ demişsiniz, bundan kastınız nedir?” deyiverdim. Mealen dedi ki:

-Şairin yaşı olmaz. Şair milletiyle yaşittir. Şairim diyen kişi, milletine ait her şeyi bilecek, hissedecek; yaşayacak, yaşatacak...

Daha neler konuştuk çok iyi hatırlamıyorum ama benim anlayış kapımı açan yukarıdaki son sözlerdi. Kanaatimi tasdik için onu yeniden ve dikkatle okudum ve âcizane bazı teşhislerde bulundum.

“Sanatçıya yaklaştıkça sanatından uzaklaşılr.” kuralı Dilaver ağabeyde tersine işliyordu.

Onun hafızası çok vagonlu bir tren gibiydi. Yük ve yolcu taşıyordu. Her vagonunda ayrı bir yolcu, her vagonunda ayrı bir yük vardı. Kendisi de “*Seyyah-ı Fakir*” olmuş bu trenle her istasyona ve her gara uğruyordu.

Onun kalbi, o treni hareket ettiren enerjiiyi sağlayan ateşin yandığı ocak gibiydi. Okumalar, gözlemler; kırgınlıklar, kızgınlıklar; sevgiler, sevinçler ateşin yanmasını sağlıyordu.

Öncelikle ilahiyat eğitiminin verdiği bir avantajla sağlıklı biçimde “*Kitap*”ı okumuş ve hemen ardından sosyoloji, tarih, psikoloji, iktisat, edebiyat gibi bilimlerin de desteğiyle” *Ümmül Kitap*”ı okumaya çabalamıştı.

O bir tevhitçiydi. Bahaettin Karakoç’un deyişiyle “Bir parçacı değil bütüncüydü.” Onun sanatında “*Türk*” ırmağı ile “*İslam*” ırmağı aynı yatakta buluştuktan sonra güçlü bir akışla “*Nizam-ı Âlem*” denizini menzil tutmuştu.

Onun şiirlerinde bir “dil şöleni” vardı. Türk ve İslam tarihine, mitlerine, inançlarına dair birçok kavramı, zamanları ve mekânları birleştirerek kullanıyor. Güçlü çekim alanları oluşturuyordu. Yukarıdaki her teşhis maddesinin ayrı ayrı incelenmesi ve ortaya dökülmesi gerekmektedir.

Okumalarımı devam ettirirken Tayyip Atmaca bana dedi ki: “Dilaver ağabeyin ziyaretine gittim. Ameliyattan sonra hafıza neredeyse sıfırlanmış. İsimleri hatırlamıyor fakat simaları ve mekânları hatırlıyor, bir insanı anlatması gerekse o insanın tarifini yapıyor siz kimden bahsettiğini anlıyorsunuz. Siz konuşurken sizi yüzde yüz anlıyor. Okumayı yazmayı unutan nereden gelip nereye gideceğini tarif edememekten aciz bir hâl ile Doğancılar yokuşundan Üsküdar iskelesine, oradan da ta Fatih’e Ahmet Kabaklı Bey’in cenaze namazına gitmiş. Bunu ona ne yaptırmış, nasıl yapabilmiş, doğrusu benim aklım almadı. Hafızası başka bir âlemde işlemeye devam mı ediyordu yoksa ellerin, ayakların, gözlerin ya da kalbin ayrı bir kayıt mekanizması mı vardı bilemiyorum.” Konuşmalarının sonrasını duymadım, donup kalmıştım. Aklıma yine o melodiler ve o şiir saldırmıştı.

*Beyaz gömleğimde al kan lekesi
Gittikçe büyüyordu sımsıcak
Rüzgârlar ılıktı, mevsim bahardı
Erikler çiçek açıyordu*

Dilaver ağabeyin makinistlik yaptığı sayısız vagonu olan bir tren dolaştı durdu beynimde. Aşırı yükten dolayı raydan çıkan, devrilen ve bütün yükleri boşaltılıp tekrar yürütülen bir tren... Vagonları arızalıydı ama ateşleme dairesi yani kalbi sağlamdı. Yedi sekiz yıl sonra orada da bir patlama oldu, kızıl bir kor yığına dönen yürek, yani ateş, yani aşk patlatmıştı kazanı. Makinist, bir duvar dibine düşmüştü; beyaz gömlekiydi, gömleğinde al kan lekesi vardı; aylı yıldızlı, mavi ışıklı bir göğün altında yatıyordu. Giderek beyaz bir ışık olmuştu. O beyaz ışığın gözü, mavi ışıkta kalmıştı.

*Bir duvar dibine yattım upuzun
O mavi ışıkta kaldı gözlerim
Göğsü kaba mor dağların başında
Telaşlı kartallar uçuyordu.*

Herkesin bir şiir tarzı vardır ama şiir = şuur + estetik denklemi, Dilaver ağabeyin şiirini galiba en iyi biçimde anlatır. O, bir şiir ve şuur trenidir. Yolcusunu bekler.

İri kelimelerle (reklamlarla) cilalanıp parlatılan müteşairlerin yani şairlik taslayanların isimleri: “esercik”lerinin önündedir. Ama şair-i maderzat olanların yani anadan doğma şair olanların eserleri, müessirlerinin önündedir. Türkiye’ın şiirini sokakta soracak olsanız istisnasız herkes bilecektir fakat kime ait olduğunu soracak olursanız Mustafa Yıldızdoğan’ın diyeceklerdir, hatta sizinle iddiaya tutuşacaklardır. Yıldızdoğan da burada teşekkürü hak ediyor. Ama galiba bir millî marş haline gelen bu eserin şairini bilmeyenler de sitemi hak ediyor.

Birçok kişi için ölünce “öldü gitti” derler. Dilaver ağabey öldü ama gitmedi.

Düzlüğüne yokuşuna, ırmağının akışına, yiğitlerinin bozkurt bakışına, kızlarının mavi boncuk takışına, heybelerinin nakışına öldüğü Türkiye’si ve Türk milleti var oldukça var olacak.

“Birazdan ışıklar yanacak sevdiğim. Varsın karanlık olsun. Aynı göğün altındayız ya... Nabızlarımız birlikte vuruyor ya... Güzelliğini, doyumsuzluğunu, ebediliğini biliyorum.

Bu karanlığın ortasında, karıncaların kiskanacağı bir gayret içindeyim. Biliyorum ki ışıklar yandığı zaman, bir daha çözülmemek üzere ellerimiz birbirine kenetlenecek ve avucunda bizim töremiz işleyecek. Seni boşuna mı seviyorum sanyorsun?” (Mavi Türkü – Dokuzlama)